

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Біржовою Радою

ПАТ «ФБ «ПЕРСПЕКТИВА»

Протокол № 14/05/30-01

від 30.05.2014 р.

«ЗАРЕЄСТРОВАНО»

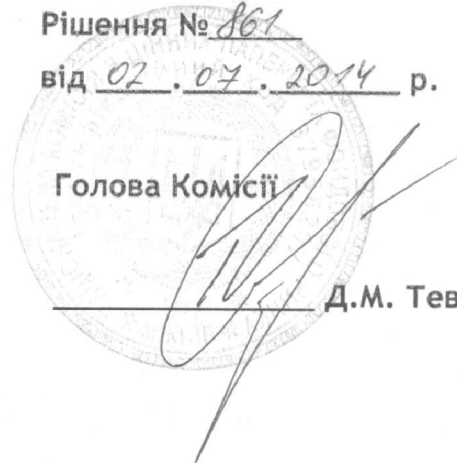
Національною комісією з цінних
паперів та фондового ринку

Рішення № 861

від 02.07.2014 р.

Е.І. Мілюшко

Д.М. Тевелєв

**ЗРАЗКОВА ФОРМА (СПЕЦИФІКАЦІЯ)
Ф'ЮЧЕРСНОГО КОНТРАКТУ (Ф'ЮЧЕРСУ)
на Індекс Українських облігацій (Індекс UB)
(з розрахунками через ПАТ «Розрахунковий центр»)**

Ця Зразкова форма Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) на Індекс Українських облігацій (Індекс UB) є частиною Правил Біржі, що регулює запровадження в обіг на Біржі Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) на Індекс Українських облігацій (Індекс UB)

1. Терміни і визначення

- 1.1. *Автоматизована система Біржі (далі - АС Біржі)* - організаційно-технічна система, яка об'єднує програмно-технічний комплекс, що включає в себе спеціалізоване програмне забезпечення (ЦСК Біржі, Торгові термінали, ЕТС Біржі, інші підсистеми), фізичне середовище, комунікаційне обладнання і оброблювану інформацію. До функцій АС Біржі відноситься оброблення інформації та обмін нею з ЕТС Біржі, Розрахунковим центром, Розрахунковим депозитарієм та Учасниками Біржових торгів.
- 1.2. *Базовий актив* - Індекс Українських облігацій (далі - Індекс UB) - індекс, який розраховує Біржа відповідно до затвердженої Біржовою Радою Методики розрахунку Індексу Українських облігацій. Значення Індексу UB публікуються кожного робочого дня на Інтернет-сайті Біржі та використовуються в цій Зразковій формі (Специфікації) в якості *Базового показника*.
- 1.3. *Біржа* - Публічне акціонерне товариство «Фондова біржа «Перспектива».
- 1.4. *Біржові торги* - організоване подання Учасниками Біржових торгів Заявок з метою укладання на Біржі Строкових контрактів (Деривативів), в т.ч. Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).
- 1.5. *Варіаційна маржа* - сума коштів, що розраховується Розрахунковим центром внаслідок Коригування Позичій.
Варіаційна маржа за відкритими Позичіями списується/зараховується з/на рахунки Сторін, відкриті в Розрахунковому центрі, з метою уникнення (зниження) ризиків невиконання зобов'язань за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом).
- 1.6. *Валюта розрахунків за операціями з Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) та оплати Варіаційної маржі*: українська гривня.
- 1.7. *Вартість 1 пункту Індексу UB*: 1 гривня.
- 1.8. *Вид Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)* - Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) без поставки Базового активу (розрахунковий).
- 1.9. *Виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)* - виплата різниці між Ціною виконання та Ціною укладання.
- 1.10. *Граничне значення ціни* - максимальне/мінімальне значення ціни Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу), за якою можуть подаватися Заявки на Біржові торги. Максимальне (мінімальне) Граничне значення ціни визначається шляхом додавання (віднімання) до (від) Ціни відкриття/Ціни закриття/Розрахункової ціни ліміту зміни ціни, що встановлюється рішенням Біржової Ради або директора Біржі.
- 1.11. *Грошовий ліміт* - залишок коштів Учасника Біржових торгів на рахунок в Розрахунковому центрі, за рахунок яких можуть виконуватись зобов'язання Учасника Біржових торгів.
- 1.12. *Дата виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Дата виконання)*: 15 (п'ятнадцяте) число місяця і року виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу), якщо ця дата припадає на

- 1.13. *Додаткове забезпечення в цінних паперах (далі – Додаткове забезпечення)* – спосіб забезпечення зобов'язань Учасника Біржових торгів щодо сплати Маржинальної вимоги шляхом блокування Учасником Біржових торгів цінних паперів в Розрахунковому депозитарії та/або також в депозитарній установі. Цінні папери, що складають Додаткове забезпечення в цій Зразковій формі, визначаються Розрахунковим центром.
- 1.14. *Електронний документ* - документ Біржі, в якому інформація та реквізити (включаючи електронний цифровий підпис, далі - ЕЦП) зафіксована у вигляді електронних даних.
- 1.15. *Електронна торговельна система Біржі (далі - ЕТС Біржі)* - підсистема АС Біржі, що являє собою сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для забезпечення укладання Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів). Обмін інформацією в ЕТС Біржі здійснюється шляхом електронного документообігу, тобто шляхом створення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, оброблення, використання та знищення Електронних документів.
- 1.16. *Заявка* - Електронний документ, який поданий Учасником Біржових торгів на Біржові торги та підписаний його ЕЦП, що містить безумовну пропозицію (оферту) на укладання Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) відповідно до цієї Зразкової форми.
- 1.17. *Кліринг* - визначення взаємних зобов'язань за Строковими контрактами (Деривативами), у тому числі шляхом Неттінгу.
- 1.18. *Клірингова операція* - послідовність дій Розрахункового центру, які забезпечують проведення Клірингу за Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами).
- 1.19. *Клірингова сесія* - визначений Розрахунковим центром проміжок часу в межах Операційного часу Розрахункового центру, коли здійснюється Кліринг.
- 1.20. *Код Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу)* - унікальне позначення Ф'ючерського контракту, що формується за наступними правилами:
<позначка Біржі - PSE>/<індекс - UB>-<позначка методики розрахунку розрахункової ціни - s (за середньозваженою ціною)> <термін виконання> / <рік виконання - останні дві цифри> / <місяць виконання>.
Наприклад: код (позначення) «PSE/UB-s6/15/02» означає Ф'ючерський контракт на Індекс Українських облігацій на найближчі 6 місяців з виконанням у лютому 2015 р.
- 1.21. *Коригування Позицій* - процедура Розрахункового центру щодо переоцінки Позицій, в результаті якої розраховується Варіаційна маржа.
- 1.22. *Маржинальна вимога* - вимога Розрахункового центру Учаснику Біржових торгів щодо збільшення Розрахункового грошового ліміту для забезпечення відкритих Позицій у зв'язку із збільшенням розміру Початкової маржі та/або Грошового ліміту для виконання зобов'язань щодо переказу Варіаційної маржі за Ф'ючерським контрактом (Ф'ючерсом) та/або його виконання в Дату виконання.
- 1.23. *Мінімальна зміна ціни Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) (Тік)*: 0,01 гривні. Ціна виконання, Ціна укладання та Розрахункова ціна кратні Тіку.
- 1.24. *Неттінг* - повне або часткове припинення зобов'язань за Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами) шляхом заліку зобов'язань або іншим способом. На момент здійснення Неттінгу строк виконання зобов'язань, за якими здійснюється Неттінг, вважається таким, що настав.
- 1.25. *Novation (англ. Новація)* - заміна однієї сторони Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) Розрахунковим центром в якості Центрального контрагенту у відповідності з Правилами клірингу Розрахункового центру.
- 1.26. *Обсяг Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) (Лот)* - кількість пунктів Індексу UIRD, що становить значення Індексу UIRD.
- 1.27. *Останній Торговельний день*: Торговельний день, що передує Даті виконання. Останній Торговельний день може бути змінено Рішенням Біржі у випадку, передбаченому у п. 1.12 цієї Зразкової форми.
- 1.28. *Офсетний (зворотній) Ф'ючерський контракт (Ф'ючерс)* - Ф'ючерський контракт (Ф'ючерс), при укладанні якого закривається Позиція у зв'язку з виникненням протилежної Позиції по тій самій Серії Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу).
- 1.29. *Перший Торговельний день* - наступний Торговельний день після дати рішення Біржі про можливість укладення даного Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) на Біржових торгах.
- 1.30. *Позиція* - параметр обліку зобов'язань за Ф'ючерським контрактом (Ф'ючерсом) однієї Серії, що виникає за укладеними Учасником Біржових торгів (його Клієнтом) Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами). При укладанні одного Ф'ючерського контракту (Ф'ючерсу) відкривається одна Позиція. Відкриті Позиції обліковуються на Позиційних рахунках Учасника Біржових торгів (його Клієнтів). Для Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів) на купівлю відкривається Довга позиція, а для Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів) на продаж - Коротка позиція.
- 1.31. *Початкова маржа* - параметр забезпечення виконання зобов'язань за Ф'ючерськими контрактами (Ф'ючерсами). Розмір Початкової маржі встановлюється Розрахунковим центром та забезпечує виконання зобов'язань Учасника Біржових торгів щодо сплати Варіаційної маржі, виконання Ф'ючерських контрактів (Ф'ючерсів) та всі можливі витрати Учасника Біржових торгів (Біржі), пов'язані з проведенням примусового закриття Позицій.
- 1.32. *Правила Біржі* - сукупність документів Біржі, зареєстрованих Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (далі - НКЦПФР) у відповідності до законодавства.

- 1.33. *Реєстр Заявок Біржі* - внутрішній Електронний документ Біржі, який містить перелік усіх Заявок, які подаються Учасниками Біржових торгів в ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії з фіксацією часу реєстрації Заявок в ЕТС Біржі. Реєстр Заявок Біржі містить, відповідно до виду Заявки, щонайменше такі дані: реєстраційний номер Заявки; дату і час реєстрації Заявки; найменування Учасника Біржових торгів, який подав Заявку; умови Заявки; вид та/або тип Заявки; Код Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерс), щодо якого виставлено Заявку; кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), щодо яких виставлено Заявку.
- 1.34. *Реєстр Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів)* - Електронний документ, який містить перелік усіх Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), які укладені Учасниками Біржових торгів протягом Торговельної сесії. Реєстр Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) містить усі визначені цією Зразковою формою істотні умови всіх Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), а також відомості про Заявки, на підставі яких ці Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) було укладено.
- 1.35. *Реєстр Членів Біржі та Учасників Біржових торгів* - Електронний документ, який складається Біржею та містить сукупність даних про Членів Біржі та інших осіб, що можуть приймати участь у Біржових торгах. Інформація з Реєстру Членів Біржі та Учасників Біржових торгів розміщується на Інтернет-сайті Біржі та в ЕТС Біржі.
- 1.36. *Розрахункова ціна* - середньозважена ціна усіх укладених Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) протягом Торговельної сесії, що кратна Тіку.
- 1.37. *Розрахунковий грошовий ліміт* - розрахований Розрахунковим центром розмір коштів Учасника Біржових торгів, в межах якого такий Учасник Біржових торгів може укласти Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) на Біржі. Розрахунковий грошовий ліміт розраховується Розрахунковим центром та складається з Грошового ліміту та розрахованої Розрахунковим центром суми коштів, яка може бути отримана Учасником Біржових торгів внаслідок реалізації Додаткового забезпечення в цінних паперах.
- 1.38. *Розрахунковий депозитарій* - Центральний депозитарій цінних паперів або депозитарій Національного банку України, в якому Учасником Біржових торгів заблоковані цінні папери, що складають Додаткове забезпечення.
- 1.39. *Розрахунковий центр* - ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «РОЗРАХУНКОВИЙ ЦЕНТР З ОБСЛУГОВУВАННЯ ДОГОВОРІВ НА ФІНАНСОВИХ РИНКАХ».
- 1.40. *Серія Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів)* - сукупність Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) за цією Зразковою формою одної Дати виконання, що позначаються одним Кодом Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).
- 1.41. *Сторони Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Сторони)*: Учасник Біржових торгів (його Клієнт - у разі наявності), який подав Заявку на Біржові торги, на підставі якої укладено Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс), та Центральний контрагент, який приймає на себе зобов'язання продавця/покупця за наслідками Novation.
- 1.42. *Термін виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)*: кількість місяців від дати рішення Біржі про можливість укладення даного Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) на Біржових торгах до Дати виконання.
- 1.43. *Торговий термінал Учасника Біржових торгів на Строковому ринку (Ринку деривативів) (далі - Торговий термінал BIT eTrade Future)* - програмно-апаратний комплекс Учасника Біржових торгів на Строковому ринку (Ринку деривативів) з програмним забезпеченням, що дає змогу Учасникам Біржових торгів отримати доступ до Біржових торгів з метою виставлення Заявок та укладання Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів), ініціювати, створювати, приймати, передавати, зберігати, перевіряти цілісність Електронних документів, отримувати довідкову інформацію та друкувати документи.
- 1.44. *Учасник Біржових торгів* - Член Біржі, а також, у випадках передбачених законодавством України, інші особи та державні органи, що отримали право надавати Заявки та укладати Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) на Біржових торгах.
- 1.45. *Форма задання ціни Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу)*: Ціна Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) вказується в гривнях за 1 пункт Індексу UB.
- 1.46. *Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс)* - стандартизований за цією Зразковою формою Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) на Індекс UB, який посвідчує зобов'язання Сторін сплатити різницю між Ціною виконання та Ціною укладання.
- 1.47. *Центральний контрагент* - Розрахунковий центр, який проводить клірингову діяльність, набуває внаслідок Novation взаємні права та обов'язки за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами), зобов'язання за якими допущені до Клірингу, та стає покупцем для кожного продавця Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) та продавцем для кожного покупця Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).
- 1.48. *Ціна виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Ціна виконання)* - ціна визначена в залежності від значення Базового показника в Дату виконання.
- 1.49. *Ціна укладання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (далі - Ціна укладання)* - ціна, за якою укладається Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс); визначається як добуток кількості пунктів Індексу UB на Вартість 1 пункту Індексу UB та вказується в гривнях з точністю до 0,01 гривні.
- 1.50. *ЦСК Біржі* - спеціалізований центр сертифікації ключів, зареєстрований або акредитований в установленому порядку, що визначений Біржею для забезпечення електронного документообігу під час проведення Біржових торгів.

- 1.51. *Член Біржі* - юридична особа, яка має ліцензію на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, а саме діяльність з торгівлі цінними паперами, та отримала право надавати Заявки та укладати Строкові контракти (Деривативи), в т.ч. Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси), на Біржових торгах.
Інші терміни та поняття, які вживаються в Зразковій формі, використовуються згідно з чинним законодавством України, Правилами Біржі, Правилами клірингу та іншими документами Розрахункового центру.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 2.1. Ця Зразкова форма є типовими умовами договору відповідно до частини 1 статті 630 Цивільного кодексу України та підлягає оприлюдненню на Інтернет-сайті Біржі.
- 2.2. Особливості функціонування АС Біржі, в тому числі ЕТС Біржі та Торговельних терміналів, порядок доступу до Біржових торгів, відповідальність Сторін, порядок розв'язання спорів між Учасниками Біржових торгів, порядок накладання санкцій за порушення Правил Біржі, захист інформації на Біржі, вимоги до проведення заходів з фінансового моніторингу, порядок дій при технічних збоях під час Біржових торгів та при надзвичайних ситуаціях регламентуються Правилами Біржі.
- 2.3. Порядок Клірингу та розрахунків, в тому числі порядок обліку при Клірингу, система управління Ризиками та умови забезпечення виконання зобов'язань Учасників Біржових торгів, визначаються Правилами клірингу Розрахункового центру та Правилами Розрахункового центру.
- 2.4. Умовою доступу Учасника Біржових торгів до Біржових торгів Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) є укладання та чинність договорів щодо клірингу та розрахунків Учасника Біржових торгів з Розрахунковим центром відповідно до Правил клірингу Розрахункового центру та Правил Розрахункового центру.
- 2.5. Реквізити відкритих у Розрахунковому центрі рахунків Учасників Біржових торгів, що уклали Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс), та їх Клієнтів (у разі наявності), містяться в Реєстрі Членів Біржі та Учасників Біржових торгів.
- 2.6. Ця Зразкова форма вступає в силу за умови набуття чинності (реєстрації в установленому порядку) документів Розрахункового центру, що регулюють кліринг та розрахунки за деривативами.

3. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ ТОРГІВ Ф'ЮЧЕРСНИМИ КОНТРАКТОМИ (Ф'ЮЧЕРСАМИ)

- 3.1. **Допуск Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) до Біржових торгів.**
Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) допускається до Біржових торгів після затвердження цієї Зразкової форми Біржовою Радою, реєстрації в НКЦПФР згідно з вимогами законодавства. Рішення Біржової Ради про затвердження Зразкової форми доводиться до відома Учасників Біржових торгів шляхом розміщення на Інтернет-сайті Біржі не пізніше як за один робочий день до Першого торговельного дня.
- 3.2. **Подання та реєстрація Заявки**
Факт подання Заявки на Біржу і час її отримання реєструється автоматично в ЕТС Біржі та відображається в Торговому терміналі ВІТ eTrade Future. Кожній Заявці, поданій в ЕТС Біржі, Біржею присвоюється унікальний ідентифікаційний номер в Реєстрі Заявок Біржі. Зареєстрована Біржею Заявка є згодою цього Учасника Біржових торгів укласти та виконати Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) у відповідності з умовами Заявки та цієї Зразкової форми.
- 3.3. **Види Заявок**
При Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) використовуються наступні види Заявок:
- ринкова Заявка (Market) - пропозиція укласти вказану кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) за найкращою ціною, яка є в даний момент часу на Біржових торгах;
  - лімітна Заявка (Limit) - розпорядження укласти визначену кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) по ціні, відповідно, не вище (не нижче), ніж зазначена в Заявці.
- 3.4. **Зміст Заявок**
При Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) Заявки повинні містити щонайменше наступні параметри:
- Код Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу);
  - кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів);
  - Ціна Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) (для лімітної Заявки);
  - направленість дії Заявки (купівля або продаж);
  - вид Заявки;
  - найменування та реквізити Учасника Біржових торгів (його Клієнта або код Клієнта);
  - ЕЦП Учасника Біржових торгів.
- Ідентифікаційний номер Заявки, дата та час реєстрації автоматично присвоюється ЕТС Біржі.
- 3.5. **Укладання Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів)**
3.5.1. Подані на Біржові торги Заявки виконуються, тобто Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) укладається, якщо в зустрічних Заявках співпадають наступні істотні умови, а саме:
- Код Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу);

- ціна Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).

3.5.2. Біржові торги Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) відповідно до цієї Зразкової форми не передбачає можливості відмови Учасника Біржових торгів-сторони Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) від його виконання.

3.5.3. Укладені Ф'ючерсні контракти (Ф'ючерси) підписуються ЕЦП Біржі, є складовою Реєстру Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) Біржі, зберігаються в архіві Біржі у вигляді Електронного документа протягом 5 років і можуть бути надані у вигляді Електронного документа та/або відтворені та надані на прохання Учасника Біржових торгів (або іншої особи та державного органу, у випадках, передбачених законодавством) в формі документа на папері.

3.6. Особливості визначення Розрахункової ціни

3.6.1. Ціною відкриття Торговельної сесії при Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) вважається ціна закриття попередньої Торговельної сесії. У випадках різких коливань (межі яких визначаються Біржею) Базового показника та/або за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) з низькою ліквідністю директор Біржі має право встановлювати іншу ціну відкриття за відповідними Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами).

3.6.2. Ціна відкриття в Перший Торговельний день (стартова ціна) за новою Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) встановлюється рішенням директора Біржі.

3.6.3. Протягом Біржових торгів безперервно розраховується Розрахункова ціна як середньозважена ціна усіх укладених Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) відповідної Серії. При розрахунку Розрахункової ціни отримане значення округляється до значення, що кратне Тіку.

3.6.4. Ціною закриття на кінець Торговельної сесії за відповідною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) є Розрахункова ціна за цією Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).

3.6.5. В Дату виконання Розрахункова ціна прирівнюється до Ціни виконання.

3.6.6. Біржа не несе відповідальності за відповідність Базового показника реальній ситуації на ринку Базового активу в Дату виконання.

3.7. Запобігання маніпулювання цінами

3.7.1. Директор Біржі для підтримки добросовісної конкуренції при Біржових торгах Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) може приймати наступні заходи щодо регулювання ринку:

- встановлювати ціну відкриття Торговельної сесії,
- встановлювати ліміти зміни ціни, ліміт загальної кількості Позичій для попередження монополізації ринку, ліміти на відкриття Короткої та/або Довгої Позичій;
- призупиняти участь окремих Учасників Біржових торгів у Біржових торгах а також застосувати інші заходи дисциплінарного впливу відповідно до Правил Біржі у разі порушення ними Правил Біржі;
- зупиняти або припиняти Біржові торги за всіма чи окремими Серіями Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

3.7.2. Ліміт зміни ціни встановлюється директором Біржі шляхом визначення Граничних значень ціни для кожної Серії Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

Ціни Заявок та Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) протягом однієї Торговельної сесії мають бути у межах Граничних значень ціни.

ЕТС Біржі протягом Торговельної сесії відхиляє всі Заявки, надані по ціні, що знаходиться поза межами встановлених Граничних значень цін за відповідною Серією Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

3.7.3. Директор Біржі може встановлювати ліміт загальної кількості відкритих Позичій (ліміт на частку ринку для обмеження частки відкритих Позичій Учасника Біржових торгів по кожній Серії Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).

Ліміти на відкриття Короткої та Довгої позицій - це максимальна кількість відповідно Коротких та Довгих позицій, які Учасник Біржових торгів може відкрити.

3.8. За рішенням відповідального співробітника Розрахункового центру або директора Біржі у разі різкої зміни або різких коливань ціни на Базовий актив або значення Базового показника та/або у випадку низької ліквідності Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) Біржові торги певною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) можуть бути зупинені (припинені).

4. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ ЗА Ф'ЮЧЕРСНИМ КОНТРАКТОМ (Ф'ЮЧЕРСОМ)

4.1. Система забезпечення виконання зобов'язань Розрахункового центру за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) встановлює наступні параметри:

- Грошовий ліміт;
- Розрахунковий грошовий ліміт;
- Початкову маржу.

4.2. Розмір сукупної Початкової маржі для відкриття та подальшого підтримання відкритих Позичій за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) визначається Розрахунковим центром за формулою:
 Початкова маржа = Ставка Початкової маржі * Кількість відкритих Позичій за Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).

- 4.3. Ф'ючерсний контракт (Ф'ючерс) укладається (Позиція відкривається) виключно за умови, що розмір Розрахункового грошового ліміту Учасника Біржових торгів не менше розміру Початкової маржі.
- 4.4. Розрахунковий грошовий ліміт Сторін повинен перевищувати розмір сукупної Початкової маржі за усіма відкритими Позиціями до Дати виконання включно.
- 4.5. До Дати виконання розмір Початкової маржі за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсом) може змінюватись за рішеннями директора Біржі.
- 4.6. На початок кожного Торговельного дня та протягом Біржових торгів Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) Розрахунковий грошовий ліміт Сторони повинен бути не меншим ніж:
  - розмір однієї ставки Початкової маржі на кожен відкритий Позицію Учасника Біржових торгів;
  - суми, нарахованої до сплати Біржі за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі, опублікованих на Інтернет-сайті Біржі (далі - тарифів Біржі).

5. ПОРЯДОК ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА Ф'ЮЧЕРСНИМИ КОНТРАКТАМИ (Ф'ЮЧЕРСАМИ)

- 5.1. Біржа кожної Торговельної сесії в режимі on-line інформує Розрахунковий центр про значення Розрахункової ціни за кожною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерса), а Розрахунковий центр перераховує значення параметрів зобов'язань Учасників Біржових торгів та в режимі on-line повідомляє про це Біржу.
- 5.2. За кожним щойно укладеним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) Розрахунковий центр проводить Novation, при цьому зобов'язання Сторін за кожним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) переходять до Центрального Контрагента. В подальшому зобов'язання кожного Учасника Біржових торгів (його Клієнта - у разі наявності) обліковується Розрахунковим центром як зобов'язання перед Центральним контрагентом.
- 5.3. За кожним щойно укладеним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) Розрахунковим центром відкривається Позиція, крім випадків, коли укладання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) призводить до закриття Позиції.
- 5.4. Розрахунковий центр проводить Коригування Позицій, розраховує Варіаційну маржу, формує розрахункові документи та ініціює переказ коштів з рахунку/на рахунок Учасників Біржових торгів, відкритих в Розрахунковому центрі.
- 5.5. У разі зміни Розрахункової ціни Розрахунковий центр проводить Коригування позицій шляхом приведення всіх відкритих Позицій до нової Розрахункової ціни.
- 5.6. Варіаційна маржа за Позиціями, розраховується за наступною формулою:
Варіаційна маржа за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) = (Ціна укладання або попередня Розрахункова ціна - поточна Розрахункова ціна за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом)) * Кількість відкритих Позицій * обсяг Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу).
Розрахунок Варіаційної маржі здійснюється протягом всього періоду Біржових торгів відповідним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) (кожен Торговельний день): з моменту відкриття Позиції до моменту закриття Позиції.
- 5.7. За рішенням Розрахункового центру розмір Початкової маржі може бути змінений. При цьому Розрахунковий центр здійснює перерахунок зобов'язань Учасників Біржових торгів щодо забезпечення відкритих Позицій, та, в разі збільшення Початкової маржі, формує та ініціює Маржинальну вимогу щодо збільшення Початкової маржі Учасникам Біржових торгів.
- 5.8. Процедура збільшення розміру Початкової маржі здійснюється Розрахунковим центром та Біржею в наступному порядку:
  - За інформацією Розрахункового центру Біржа зупиняє Біржові торги за відповідним Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом);
  - Засобами ЕТС Біржі Учасникам Біржових торгів надається Маржинальна вимога;
  - для відповідного Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) значення Початкової маржі в ЕТС Біржі змінюється;
  - Біржа в разі необхідності передає ініційовану Розрахунковим центром Учасникам Біржових торгів Маржинальну вимогу на збільшення Розрахункового грошового ліміту до розміру, достатнього для забезпечення відкритих Позицій;
  - Учасник Біржових торгів поповнює власний рахунок, відкритий в Розрахунковому центрі, а Розрахунковий центр здійснює перерахунок Грошового ліміту Учасників Біржових торгів та повідомляє про це Біржу;
  - Розрахунковий депозитарій, у разі якщо збільшення Розрахункового грошового ліміту відбувається за рахунок Додаткового забезпечення в цінних паперах, за розпорядженням відповідної депозитарної установи (депонента) додатково блокує цінні папери, що складають Додаткове забезпечення, та повідомляє про це Розрахунковий центр;
  - Розрахунковий центр перераховує розмір Розрахункових грошових лімітів Учасників Біржових торгів, та Біржові торги по відповідній Серії Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) поновлюються.

Учасник Біржових торгів до моменту виконання Маржинальної вимоги до торгів відповідною серією Біржових Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) не допускається.

У разі, якщо розмір Грошового ліміту Учасника Біржових торгів є недостатнім для виконання зобов'язань щодо переказу Варіаційної маржі та/або виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) в Дату виконання, Розрахунковий центр надає Учаснику Біржових торгів Маржинальну вимогу щодо збільшення Грошового ліміту.

У разі, якщо Учасник Біржових торгів не виконав зобов'язань щодо додаткового переказу коштів на поповнення Грошового ліміту Розрахунковий центр виконує дії щодо реалізації цінних паперів, що складають Додаткове забезпечення відповідно до Правил клірингу Розрахункового центру.

6. ЗАКРИТТЯ ПОЗИЦІЙ ТА ВИКОНАННЯ Ф'ЮЧЕРСНОГО КОНТРАКТУ (Ф'ЮЧЕРСУ)

- 6.1. Закриття відкритої Позичії означає припинення відповідних зобов'язань Сторін. Закриття відкритої Позичії здійснюється в разі:
  - виконання Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу);
  - укладення Офсетного Ф'ючерсу контракту (Ф'ючерсу).
- 6.2. Для ліквідації (закриття) відкритої Позичії та відповідно анулювання своїх зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсами) Учасник Біржових торгів торгів-продавець (в Короткій позиції) повинен укласти відповідну кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) на купівлю тієї ж Серії, а Учасник Біржових торгів-покупець (в Довгій позиції) повинен укласти відповідну кількість Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів) на продаж тієї ж Серії.
- 6.3. Біржею може здійснюватися примусова ліквідація Позичій Учасника(ів) Біржових торгів в наступних випадках:
  - 6.3.1. в разі припинення Біржових торгів певною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) у відповідності з п.3.8. цієї Зразкової форми;
  - 6.3.2. в разі призупинення Учасником Біржових торгів членства на Біржі;
  - 6.3.3. у разі, якщо розмір Розрахункового грошового ліміту становить значення, що нижче:
    - розміру однієї ставки Початкової маржі на кожен відкриту Позичію Учасника Біржових торгів,
    - розміру суми, нарахованої до сплати Біржі за результатами торгів попереднього Торговельного дня відповідно до тарифів Біржі.
- 6.4. Розрахунковий центр може ініціювати примусову ліквідацію Позичій Учасника Біржових торгів в наступних випадках:
  - 6.4.1. в разі невиконання Учасником Біржових торгів Маржинальної вимоги щодо збільшення Розрахункового грошового ліміту у встановлений термін;
  - 6.4.2. в разі припинення чинності договорів щодо клірингу та розрахунків Учасника Біржових торгів з Розрахунковим центром відповідно до Правил клірингу Розрахункового центру та Правил Розрахункового центру.
- 6.5. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадках, викладених в п.6.3.1. цієї Зразкової форми, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Сторін за відповідною Серією Ф'ючерсного контракту (Ф'ючерсу) шляхом закриття всіх відкритих Позичій за ціною, прирівняною до останнього зафіксованого на Біржових торгах значення Розрахункової ціни.
- 6.6. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в п.6.4.1. цієї Зразкової форми, застосовується до досягнення стану повного забезпечення відкритих Позичій Учасника Біржових торгів. При цьому Біржа виходить з мінімально необхідної кількості відкритих Позичій, що ліквідуються.
- 6.7. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій у випадку, викладеному в пп.6.3.2.,6.4.2 цієї Зразкової форми, застосовується до повної ліквідації всіх відкритих Позичій Учасника Біржових торгів за всіма Серіями Ф'ючерсних контрактів (Ф'ючерсів).
- 6.8. При процедурі примусової ліквідації Позичій у випадку, викладеному в п.6.3.1., вважається, що Дата виконання наступила, а зобов'язання за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) виконані.
- 6.9. Процедура примусової ліквідації відкритих Позичій, здійснюється уповноваженим співробітником Біржі шляхом подання в ЕТС Біржі ринкових Заявок (Market) від імені та за рахунок відповідного Учасника Біржових торгів (його Клієнтів).
- 6.10. Усі витрати, пов'язані з проведенням примусового закриття відкритих Позичій, сплачуються Учасником Біржових торгів, до якого була застосована така процедура. Відповідальність за примусово закриті відкриті Позичії Клієнтів Учасника Біржових торгів несе Учасник Біржових торгів, у якого ці Клієнти перебувають на обслуговуванні.
- 6.11. Учасник Біржових торгів, що не ліквідував свою відкриту Позичію до Дати виконання, несе зобов'язання за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом) та повинен їх виконати.
- 6.12. В Дату виконання настає строк виконання зобов'язань за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом), Розрахунковий центр проводить остаточне Коригування Позичій, перераховує Варіаційну маржу та закриває Позичії за Ф'ючерсним контрактом (Ф'ючерсом). Вказані зобов'язання є зустрічними та однорідними із зобов'язаннями, що виникли при здійсненні передплати Варіаційної маржі, і підлягають заліку.

7. ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ ДО ЗРАЗКОВОЇ ФОРМИ

- 7.1. Біржа має право внести зміни та доповнення до Зразкової форми та зобов'язана зареєструвати їх в НКЦПФР.
- 7.2. Зміни та доповнення до цієї Зразкової форми набирають чинності після реєстрації в НКЦПФР.
- 7.3. Інформація про вступ в дію Зразкової форми, що містить зміни та доповнення, оприлюднюється шляхом публікації на Інтернет-сайті Біржі не менш ніж за один Торговельний день до її вступу в дію.
- 7.4. З моменту вступу в дію Зразкової форми, що містить зміни та доповнення, умови існуючих зобов'язань за раніше укладеними Ф'ючерсними контрактами (Ф'ючерсом) вважаються зміненими з врахуванням таких змін та доповнень.